

Napi bérlet 18.
bi kéréslet 19. sz.
fjusági előadás.
györgyi István
art: dr. Csúry

versenye. (Bach,
iszt. Dohnányi,
helt helyárrakkal
9.)
vagy: A Villám-
csó helyárrakkal.

l. Tárvval, Ja-
l.)
erette-ujdonság
8. Sorozatszám:

uj betanulással
19 C. Sorozat-

ényei
eposztással,
dó ujdonságok
baidót, hogy a
halasztani. Így
nagyobb sikerű,
asszonykánknak
sal. Uj szerep-
li, László An-
zét rendes bér-

gversenye a
on. Kolozsvár
árja a szombat
án, a jelenkor
öltője ezen az
sőséges művé-
át. Ezt a jubi-
nsége áhítatos
az ünneplésből
ki fogja venni
angversenynek
almas a prog-
pelda. Akinek
ersenyre sies-
ztosítsa helyét

szor, pénteken
gyedszer adják
sikerű francia

ifjusági elő-
gykor nem az
za kerül színre
adásként.

november hó
aki ezen al-
élyi városban.
ki filmharmó-
nharmónikusok
leg ünnepelte-
Rezik szemé-
gálását, amely
se. Dohnányi,
rpretátor, par-
atalmas zenei
ehet derék fil-
eszik e csodás
odaadó munka
Jegyek vált-

onnak!
L"-ba
nyulször- és
on lesz elár-
Reg. Ferd. 8.

ténete
tében
ó!
től.
750 lei
yvosztályában

Szerkesztőség, ki-
hivatal és n-
Diszkrét 2. II. 8.
Dr. Ramasetter Róbert
Budapest

Cenzurat: Suciá

KELELET

ESZÉD-POLITIKAI-NAPILAP

1927 november 25 Péntek

Ciuj-Kolozsvár * X évfolyam * 263 szám

5688 Kiszlév 1

ELOFIZETESI ARAK

Romániában
Egész évre --- 1150
Félévre --- 600
Negyedévre --- 20
Egy hónapra --- 110

Csehszlovákiában
Egy hónapra Ck 40-
Egyes szám --- 3-

Meghalt Bratianu Jonel

Meghalt Bratianu Jonel, a „fatális ember“, akinek élete és pályája elszakíthatatlan kapcsolatokkal fonódott össze az ország sorsával. A halott vasember ravatala köré egyformán sorakoznak fel barátok és ellenségek, akik életében csodálták, félték, vagy elkeseredett küzdelmek között kárhoztatták acél ökleit. Nem volt rajta kívül államférfi ebben az országban, aki annyira rá tudta volna sütni egyéniségének bélyegét korára, mint épen ő. A közvetlen haláleset megilletődöttségének pillanatában korai volna mérlegelt felállítani ennek az alapjában véve rendkívüli életnek. Minden jó és rossz dala mellett egy dolog kétségtelenül bizonyos, hogy a feltétlen rend embere volt, aki jobb és baloldali diktatúrák özönében biztos és erős kézzel tartotta az országot a konszolidáció útján és akkor, amikor délen, a Balkánon, de nyugaton Európában is polgárháborúk vérzivatarai tomboltak, meg tudta kimélni Romániát minden megrázkódtatástól.

Demokrata és liberális volt — a maga módján. Politikai eszményképét egy olyan korból hozta magával, amelyben az még forradalmian új és élettelt teljes volt és egy olyan korban akarta megvalósítani, amelyben ezek az ideálok már halottá merevedtek és nagyrészt üres frázissá váltak, amely mögött nem lüktetett már az élet friss ritmusa. Büszke nagyur volt, akinek elméleti hitvallása bizonyára hajszálnyit sem maradt mögötte az angol liberális musznak, de amikor ez a program a realitások választóvízével került érintkezésbe, — gyakran derült ki, hogy a liberális szelid köpenye alatt modern kerünk erőszak-politikája húzódik meg. Kormányzási metodusa az erős kéz politikája volt és bátran nevezhetjük őt *Románia Bismarckjának*. Mély elhivatottságot románt magában s talán ennek fokozott átérzése diktálta neki azt a megingathatatlan hitet, hogy csakis ő és pártja van hivatalos Romániát kormányozni és nagyra tenni. Meggyőződése volt, hogy az ország és a liberális párt azonos fogalmak s amit ő a liberális párt érdekében tesz, az az országnak is javára szolgál. Ez a hitvallás, amely pártjának is valószínűs dognájává vált, volt a szülőanyja azoknak a mély konfliktusoknak, amelyek közte és a többi pártok között áthidalhatatlan szakadékokat vágtak.

Bratianu kormányzásának utolsó évei telve voltak azokkal a tragikus ellentmondásokkal, amelyek az elmélet és gyakorlat között egyre kirívóbban nyilatkoztak meg. Irott programja: az új alkotmánytervezvény, a liberális mus és az emberi szabadságjogok klasszikus összefoglalása. Gyakorlati politikája: az ostromállapot és cenzura mindazzal szemben, ami nem az ő akarata szerint történik. Ennek az ellentmondásnak forrása azonban nemcsak a paradoxonra hajló liberális pártmentalitásból fakadt, hanem abból a speciális geográfiai és hatalmi helyzetből is, amelyet Bratianu Romániája a Balkánon betöltött. Mert a Balkán vátesze volt ez a rendkívüli tehetségekkel megáldott államférfiu, aki évtizedeken keresztül — akár kormányon volt, akár ellenzéken — megszakítás nélkül tartotta kezében nemcsak Románia, de az egész Balkán sorsát.

A Bratianu család dinasztiajának alapkövét az elhunyt miniszterelnök apja rakta le, akinek kezemunkája volt a román fejedelemségek egy-egyesítése és aki fejedelmek helyett királyt adott az országnak. Fia joggal tarthatta magát a kis

Románia örökösének és joggal számíthatta magát a dinasztia legfőbb támaszának. A trón és az ország bajnoka volt a semlegesség kritikus esztendeiben, amikor defetizmus és lankadság fogta el csaknem az összes politikusokat, míg az ő ambiciótól túlfűtött temperamentuma szünet nélkül látta a megnagyobbodott Románia kontúrjait.

Szívós és kiméletlen harcot folytatott azok ellen, akik német orientációt kerestek, mert az antantban látta garanciáját Nagyrománia megteremtésének. 1916 ban meglepetésszerűleg vetett véget a semlegesség állapotának s a román csapatokat az antant oldalára vezényelte. Ő volt az, aki az első vereség után sem csüggedt és Mária királynéval együtt szinte hipnotikus hittel tartott ki a végső győzelem gondolata mellett.

A háborút követő idők az ő politikáját igazolták. A románakta területek közös jog alá kerültek, de amikor a csatolt területek román politikai feltételeket szabtak s a maguk demokratikusabb és szélesebb skálájú politikai elveit akarták megvalósítani az új Románia kormányzásában, Bratianu Jonel félreállt, átengedte a kormányzást nekik és sorra az összes elégedetlenkedőknek, de csak azért, hogy egy alkalmas pillanatban egy könyved gesztussal mindenkit félretoljon az utjából s anélkül, hogy számolt volna bármelyik ellenfelének kívánságával, kitarotán a maga módján kormányozta az országot.

A nagy harc, ami hosszú esztendőkön keresztül elkeseredetten folyt a liberális párt és a többi politikai pártok között, voltaképpen ebben leli magyarázatát. Bratianu Jonel hajlandó volt koncessziókra, de csak személyes konckokat akart osztogatni, miniszteri állást és más díszes stalmot, de kormányzási elvélből és választási metodusaiból egy jottányit sem volt hajlandó engedni. Az erdélyi nemzeti parasztpárt, amely büszke és önértetes ellenfele volt a liberális pártnak, nem volt hajlandó megalkudni apró konckokért az ellenzéki sors minden keserűsége ellenére is, szívósan és tartósan a gyökeres rezsimváltozást követelte. S ebben a bujdoszterü

csatározásokban Bratianu Jonel mindig meg tudott maradni az élen.

Voltak pillanatok, amikor már-már úgy látszott, hogy a vaskezü miniszterelnök helyzete megrendült, de a tizenkettedik órában a legkaotikusabb szituáció közepette Bratianu Jonel mindig megmutatta, hogy egyedül ő a helyzet ura. Az utóbbi években számtalanszor vélte a közvélemény, hogy Bratianu Jonel teljesen skartba került, vagy önként visszavonult az ország ügyeinek éléről, valójában azonban, amikor az ellenzék már már ölébe érezte hullani a hatalmat, a háttérből felemelkedett Bratianu Jonel fatális alakja, aki csak látszólag húzódott félre, de valójában szüntelenül őrt állt a vártán.

Nagy tervei voltak egy balkáni szövetségről, amelynek alapja a konszolidáció s amely a Balkánnak egész Európától reszketett tűzfészékét végleg megtisztítja. Politikai házasságokkal a román dinasztia hegemoniáját akarta megteremteni a Balkánon. A görög republikánus forradalom részben keresztülhuzta ugyan számításait, de Bratianu Jonel azok közé a politikusok közé tartozott, akiket sem a belpolitikában, sem a külpolitikában sohasem érhetett meglepetés. Egyéni tragédiája volt, hogy neki, mint a trón leghűbb érének, meg kellett érnie a trónörökösés krízisét és kiváló ajándéka a sorsnak, hogy nem kellett megérnie saját bukását, amelynek végzetét egyetlen igazán nagy államférfi sem tudja elkerülni. Neki azonban megadatott, hogy meghaljon akkor, amikor még csorbíthatatlan hatalmának teljében volt.

Amilyen mereven és megalkuvások nélkül tartott ki közigazgatási programja mellett, olyan szigoruan ragaszkodott csaknem az ország egyetemének akarata ellenére közgazdasági programjához is. A pénzügyi politikát a Bratianu-fivérek „prin noi insine“ „mindent a magunk erejéből“ jelszava uralta. Az ország bőséges természeti kincseinek kiaknázását és a roppant mennyiségű nyersanyagok feldolgozását kizárólag a belföldi töke segítségével kívánta elérni. A külföldi töke beözönlésének olyan súlyos feltételeket szabott, amelyek útját állták minden vállalkozó kedvnek, mert azt tartotta, ha szabadon beengedik a külföldi tőkét, Románia nemzetgazdasága a külföldi pénzpiac gyarmatává süllyed.

Most hogy meghalt, rövid időn belül másodszor éri tragikus csapás a kormányzó pártot. Az első Alexandru Constantinescu halálával érte, aki legjobb intrikus volt a kulisszák mögötti politikának s akit, mert minden krízisből kirántotta a pártot, gyöngéden a liberális párt nagybácsijának becéztek. Bratianu Jonellel meghalt a párt apja és tulajdonképeni lelke s ma még nem lehet tudni, vajjon az így árván maradt párt meg fog-e tudni küzdeni továbbra is az ellenzéki pergőtűzek forgatagával.

Sejtések és jóslások koraiak volnának, különösen nálunk, ahol a meglepetés nem kis jelentőségű politikai faktor és ahol a politikai élet természetrajzában sokkal több a szeszély, mint a következetes logika. Ma még nem lehet látni, milyen változást hoz a legközelebbi holnap, csak az az egy bizonyos, hogy Bratianu Jonel halála fordulópont elé állította az ország belpolitikai életét és a sir fölött kemény összecsapásra fognak felsorakozni az egymással szemben álló erők.

A váratlan halál

(Cluj-Kolozsvár, november 24. Az Uj Kelet tudósítójától.) Ma a kora reggeli órákban a táviró és telefonvonalak tragikus hírt röptettek szerteszét az országba és a határokon tulra: Meghalt Bratianu Jonel, Románia miniszterelnöke. Senki sem akarta hinni, hiszen alig néhány órával a halál előtt még a beteg miniszterelnök állapotának javulásáról számolt be a szűkszavu belügyminisztériumi kommuniké. Reggel 8 órakor azonban a főváros középületeire felvonták a gyászlobogót és a belügyminisztérium hivatalos távirata adta tudtául az országnak, ahogy a hajnali órákban meghalt az az ember, akinek nevéhez fűződik jórésben a mai Nagyrománia megteremtése.

A miniszterelnök betegsége

A robusztus testalkatú miniszterelnök egészségügyi állapotában már néhány hét előtt kedvezőtlen változás állott be. Bratianu Jonel meghült és a kormány tagjai több ízben lakásán ültek össze minisztertanácsot tartani. Az elmúlt héten azonban mintha helyreállt volna megrendült egészsége. A miniszterelnök meglátogatta a Testnevelési Tanácsnak újonnan épített grandiózus stadionját és az intézet vezetőivel együtt órákosszat eldiskurált a stadion megtekintése közben a testnevelés, az izmok fejlesztésének problémáiról.

Vasárnap délután résztvett a miniszterelnök a bukaresti Vörös Kereszt új palotájának felavatásán. Bratianu Jonel feltűnő sápadt volt és rosszul érzett panaszoktól. Hazatérve szúrós fájdalmat érzett torkában. A hőmérő 38 fokos hőemelkedést mutatott és Bratianu ágynak esett. Orvosi torokgyuladást konstataáltak, amely azonban nem látszott veszélyesnek és ezért nem tartották szükségesnek az azonnali operatív beavatkozást, hanem egyszerűen a gyuladást részben borogatással szoritkozták. Hétfőn reggel a miniszterelnök láza 39-re emelkedett. Orvosai azonban még mindig nem látták veszélyesnek betegségeit.

A közoktatásügyi miniszter két operációja

Az ellenzéki lapok jelentéseit, amelyek szerint a miniszterelnök állapota válságos volna, kategórikusan megcáfolták a kormány tagjai. Kedden délelőtt a belügyminisztérium lakonikusan hangzó kommuniké adott ki. Ez a kommuniké arról adott hírt, hogy Bratianu Jonel magas lázban, torokgyuladásban megbetegedett, „általános állapota azonban nagyon jó.” Az ország nem figyelt fel erre az ellentmondásra, amit a kommuniké tartalmazott. Kedd délután azonban már válságosra fordult a miniszterelnök állapota. A gyuladást infekció komplikálta, a gennyesedés rohamosan terjedt, légzési zavarok álltak be és este a kezelőorvosok, közöttük Danielopo, Nanu Muscel, Meceanu tanársegéd és a kormány két orvostagja — dr. Lupu és Anghelescu professzor, akit az ország egyik legjobb sebészének ismernek, azonnal operatív beavatkozást láttak szükségesnek.

Kedd éjjel hajtották végre az első műtétet, helyi érzéketlenítéssel, anélkül, hogy a beteget elaltatták volna. Az operáció alkalmával gégemetszést hajtottak végre a miniszterelnökön és üvegsövet helyeztek el a torokban, hogy a légzést azáltal megkönnyítsék. Szerdán reggel azonban az orvosok megdöbbenéssel konstataáltak, hogy a csövet genny borította el. Szerdán reggel a beteg elájult. Még szerdán reggel újabb operációt hajtottak végre a miniszterelnökön Anghelescu dr. és még nagyobb csövet illesztett be. Ez az operáció pillanatnyi javulást eredményezett, a beteg állapotában könnyebb javulás állott be. A belügyminisztérium újabb kommunikéjében számolt be az operációról. A kommuniké optimisztikus hangja, amelyben ismét az általános jó helyzetről adott hírt, megnyugtatta a kedélyeket.

Válságosra fordul a betegség

Szerdán délután újabb konzultációt tartottak az orvosok a beteg fölött és ezen konzultáció alkalmával megdöbbenéssel konstataáltak az orvosok, hogy általános vérmérgezéssel állnak szemben. A mandulagyulladás rendszerint könnyebb lefolyású, genny csak a gyuladt hely környékén képződik és a genny levezetésével a veszélyt is el lehet távolítani. Van azonban ennek a betegségnek egy súlyosabb és vesze-

delmesebb válfaja: midőn a mandula környékén felgyűlt mikrobák nem lokalizálódnak a seb körül, hanem bekerülnek a vérkeringésbe és általános vérmérgezést okoznak, amely minden esetben a beteg halálát vonják maga után. Ebben az esetben az orvosi beavatkozás rendszerint csak későn érkezik, mert a mandula kivétele sem segíthet már.

A reménytelen műtét

Az orvosok a szerda délutáni konzultáció alkalmával már látták, hogy a miniszterelnök menthetetlen. Még egy operációt hajtottak végre, még egyszer megpróbálkoztak a miniszterelnök megmentésével, de ez már nem segíthetett. A vérmérgezés rohamosan terjedt, egyre inkább hatalmába kerítette a beteget és Bratianu a kora délutáni órákban elvesztette beszélőképességét. Felesége, családja tagjai aggódva álltak körül betegyát. A miniszterelnök az irtózatos fájdalmak dacára is megőrizte nyugalmát, nem panaszkodott fájdalmairól és írásban közölte családtagjaival, ne aggódjanak érte, mert bizik felgyógyulásában. Hőmérséklete 40—41 fok között ingadozott már, légzését mesterséges uton kellett előmozdítani.

Az utolsó órák

A királyi család tagjai, akiket szerdán délelőtt értesítettek arról, hogy a miniszterelnök állapota válságosra fordult, állandóan érdeklődtek Bratianu Jonel hogyléte iránt. Délelőtt még általános volt a hit, hogy a miniszterelnök rezisztens fizikuma ellenállhat a rohamosan harapózó gyilkos betegségnek. Délután 4 órakor Mária királyné kereste fel a beteget és csaknem háromnegyedóraig maradt ágya mellett. A délutáni operáció alkalmával néhány fertőzött mirigyét távolítottak el a torokból, de radikális műtét beavatkozásra már gondolni sem lehetett, mert a légzés minduntalan kihagyott és a fájdalmak és az elaltatás nélkül végrehajtott műtét beavatkozások felőrölték a beteg életerejét. Táviratilag Bukarestbe kérték Gyergyai dr. kolozsvári orvosprofesszort, aki azonban már csak a halottas ágyhoz érkezett.

Este az orvosok már konstataáltak az elkerülhetetlen véget. Az esti órákban meg-

Bratianu Jonel pályafutása

A liberális párt vezére, akinek képe minden állami hivatal falán ott függ azzal a felirással: Jon. I. C. Bratianu, Nagyrománia megteremtője — történelmi családból származott. Apja, az idősebb Jon Bratianu a dinasztia megteremtője, a régi Románia kialakulásának legmarkánsabb személyisége volt és az ifjabbik Jonel, apjának legidősebb fia ugyiszólván örökölte apjától az uralkodás, az események irányításának hajlamát és tehetségét. 1864 augusztus 20-án született Floricában, az eredetileg görög származású familia rezidenciájában. Lánytestvérein kívül két öccse született még: Vintila pénzügyminiszter és Constantin, vagy „Bebe” Bratianu, a miniszterelnökségi államtitkár.

Az ifju mérnök

1882-ben érettségizett a bukaresti híres Sf. Sava-líceumban, amelyet a modern román pedagógia megteremtője: az erdélyi Gheorghe Lazar alapított, egyévi katonai szolgálat után mint tartalékos főhadnagy szerel le és tanulmányai folytatására Párisba utazik. 1889-ben hid- és utépítészeti mérnöki diplomával zsebében visszatér az országba öccsével, Vintilával együtt, aki ugyancsak ebben az évben végezte el mérnöki tanulmányait és a két Bratianu fivér résztvesz az első román vasútvonalak kiépítésében. Apjának hagyományai és hajlama a politikai pályára felé sodorják és 1895-ben a liberális párt programjával Gorj képviselővé választja. 31 éves volt ekkor Bratianu Jonel.

A politikai karrier első éve

A választói előtt tartott programbeszédében apja hagyományainak követését ígerte, aki céljait tűzte ki azt, hogy harcolni fog Románia etnikai határainak megteremtéséért. Még Párisban megismerkedett egy gazdag román bojár család lányával, akivel házasságra lépett. Ebből a házasságból született fia: George Bratianu. A házastársak azonban hamarosan szétváltak. Általában

Egyedüli közlekedés

Amerika, Canada, Argentina, Brazília, Uruguay stb. felé

a világ legnagyobb és leggyorsabb „Saturnia” és „Vulkania” express-motoros-hajókkal.

Észak-Amerikába csak 7 nap. Dél-Amerikába csak 9 napi ut az Oceanon át. — Az uti költség Bukarestből New-Yorkig 100 dollár, vízum is beleértve. — Utiköltség Bukarestből Dél-Amerikába 21½ angol font, vízum is beleértve.

Határtól kikötőig az ut csak 48 óra! Közben csak 2 határ! Mindennemű felvilágosítást és prospektust díjmentesen ad:

Cosulich Line Bucuresti, Calea Grivitei No 181 vagy fiókunk: **Cosulich Line, Temesvár** Uri-ut, (Str. I. C. Bratianu) 18.

látóztatták a beteget a régenstanács tagjai is, a kormány tagjai is felkeresték a miniszterelnököt, hogy állapota felől érdeklődjenek. Maniu Gyula, a nemzeti parasztpárt elnöke telefonon érdeklődött a miniszterelnök hogyléte iránt és kérte, hogy adják át a betegnek jó kívánságait.

A miniszterelnök utolsó kívánsága

Este tizenegy órakor még rumos teát adtak a miniszterelnöknek, de a légzés egyre nehezebbé vált. Felkeltőkor éjjel érkezett meg Jasiból a miniszterelnök fia: Gheorghe Bratianu egyetemi tanár, a jassz liberális szervezet elnöke, akit táviratilag hívtak apja halálós ágya mellé. A miniszterelnök állapota egyre rosszabbodott. A kormány tagjai és a családtagok folyton a beteg ágya mellett tartózkodtak, aki két órákor, röviddel azután, hogy fiát utoljára láthatta, elvesztette eszméletét. Néhány percre visszanyerte később. Ekkor már ő is látta, hogy a vég közeledik és mert beszélni nem tudott, írásban kérte családját, hogy temetése a lehető legegyszerűbben menjen végbe, minden pompa, koszorúk nélkül. Félhat órákor beállt az agónia, még egy rövid ideig birkózott a megtört szervezet a véggel, melyet csak késleltetni tudott, de megakadályozni már nem. Hat óra negyven perckor az orvosok konstataáltak a halál beálltát.

életvidám fiatalembernek ismerték a későbbi józan, a végtelékig mérsékelt és a szenvedélyeken felülemelkedő miniszterelnököt.

1897 március 31-ikén, 33 éves korában Sturdza kormányában először lesz miniszter Bratianu. A munkaügyi tárcát foglalja el és ettől kezdve résztvesz az összes következő Sturdza-kormányokban, különböző tárcák élén. Volt közlekedésügyi, földmívelésügyi, külügyi, hadügyi és végül 1907-ben belügyminiszter. A liberális párt hagyományai szerint a belügyi tárcát jelenti és Bratianu, aki tevékenységében mindig határozottságról és megfontoltságról tett tanúságot, az egész román politikai élet őt az öregedő Sturdza utódjának tekintette.

Először a miniszterelnöki székben

1908 december 22-én Sturdza lemond a miniszterelnökségről és december 27-én Károly király Bratianu Jonelt bizza meg a kormány alakításával 1908-tól 1910-ig miniszterelnöke marad az országnak. Nagy része van az 1912. évi bulgár-román háborúban, midőn a román csapatok első ízben hódítják meg Dobrudzsát. A világháború kitörésekor ismét Bratianu Jonelt hívja Károly király a kormány élére. Károly király becsületsszavával fogadta gróf Czernin, a volt osztrák-magyar monarchia követe előtt, hogy Románia megőrzi semlegességét, néhány jelentős politikus: Marghiloman, Petre Carp a központi hatalmak mellett beavatkozást sürgették, de Bratianu és a közvélemény hatalmas többsége az antant oldalára pártolt.

A semlegesség és a háború napjai

Károly király még 1914. őszén meghalt, Ferdinand király került a trónra és ettől az időponttól kezdve egészen haláláig Bratianu Jonel diktálta Románia eseményeit. 1916. évi augusztusig várta a világháború eseményeinek kialakulását, monarchia felé semlegességet ígért,

de tárgyal az világos volt, zisztenciája kim a Monarchiától. A monarchia v és hiába volt. cíoja Ferdinand üzent a monar

A román es tianut rengeteg vonult és Marg zás gyeplőjét, mánia különbél

A németek gához ragadta miniszterelnöks nia történelméb dót. 1920—22

kormányok vály Bratianu iránt szuverén akarat Ekkor már a t akarta, hogy gyöbódásával megvetésével ös jék. 1922-ben i kormányzott és nagyobbodott és végrehajtott

1926 márciu

el a hatalomról aki kötelezte m folytanni. Midő helyzet komplik szerűen elküldt vette át azonn herceg lett a m hét után, midő volt, átadta B kezdve ismét m az utóbbi időbe biztonsággal és amelyek elhuzt változás — ame szerepet tulajdon ményezett, amel ingó hatalmát di site meg.

Akik utóbbi egyöntetűen vall a régi. A liberá kitása, megerősít ben kivivott sz hez fűződik — személyisége, de az utóbbi időben Sokáig nőtlet éveken azután elvált feleségét, már korábban in rokonságba Stirb Pia Bratianu ma

árles

határoztuk el ma sait foglalkoztat-hassuk, az tehát Bösendorfer, genossenschaft és Hoffman pianinó akar vásár Marosvásár

Széke

but hatalmas raktárai vező

Schniret der The lei 200. Utánvé Kérjen

de tárgyalta az antanthatalmakkal és midőn világos volt, hogy a központi hatalmak rezisztenciája kimerülően van, Bukovinát kérte a Monarchiától, Románia semlegessége fejében. A monarchia visszautasította ezt az ajánlatot és hiába volt gróf Czernin minden intervenciója Ferdinand király mellett, Románia hadat üzent a monarchiának.

A román csapatok visszavonulása után Bratianu rengeteg támadás érte, ő maga visszavonult és Marghilomannak adta át a kormányzás gyeplőjét, hogy megkösse a németekkel Románia különbékéjét.

A németek visszavonulása után ismét magához ragadta a gyeplőt, Marghiloman rövid miniszterelnökségét egyszerűen törölte Románia történelméből és ismét átvette a kormánydórt. 1920-22 között koalíciós és Averescu-kormányok váltakoztak, de a kulisszák mögött Bratianu irányította az ország sorsát, az ő szuverén akarata érvényesült minden kérdésben. Ekkor már a történelemnek élt Bratianu: úgy akarta, hogy minden, ami az ország megnagyobbodásával és Nagy-Románia alapjainak megvetésével összefügg — az ő nevéhez fűződik. 1922-ben ismét átvette a hatalmat, 1926 ig kormányzott és ezalatt megkoronázta a megnagyobbodott ország királyává Ferdinand királyt és végrehajtotta az agrárreformot.

Szakadatlanul kormányon

1926 március 27-én saját akaratából távozott el a hatalomról és Averescut hozta kormányra, aki kötelezte magát arra, hogy politikáját fogja folytatni. Midőn az uralkodó betegségével a helyzet komplikálódott, ez év áprilisában egyszerűen elküldte a kormányról Averescut. Nem vette át azonnal a hatalmat — sógora, Stirbey herceg lett a miniszterelnök, aki azonban három hét után, midőn Ferdinand király már halálán volt, átadta Bratianunak a hatalmat. Ettől kezdve ismét miniszterelnöke az országnak, de az utóbbi időben már nem tudta uralni a régi biztonsággal és szuverenitással az eseményeket, amelyek elhúztak fölötte. Az alkotmányjogi változás — amelyben a miniszterelnöknek nagy szerepet tulajdonítanak — komplikációkat eredményezett, amelyek arra késztették, hogy megingó hatalmát diktatórikus intézkedésekkel erősítse meg.

Akik utóbbi parlamenti beszédeit hallgatták, egyöntetűen vallották, hogy Bratianu már nem a régi. A liberális pártban — amelynek kialakítása, megerősítése és az ország gazdasági életében kivívott szupremációját jórészt az ő nevéhez fűződik — vasfegyelmet tudott parancsolni személyisége, de általános politikai presztízse az utóbbi időben aláhanyatlott.

Sokáig nőtlen emberként élt, a háború előtti években azután feleségül vette Marghiloman elvált feleségét, Stirbey Elizet hercegnőt, akihez már korábban intim barátság fűzte. Így került rokonságba Stirbey herceggel. Anyja, a 92 éves Pika Bratianu ma is él még.

Bratianu Jonel a magánéletben

A kolozsvári városházán ma reggel megállt a munka, midőn a miniszterelnök halálának híre elterjedt, Mihali polgármester 9 óra körül jött be hivatalába és azonnal elrendelte, hogy a városházára tüzzék ki a gyászlobogót. A polgármestert, aki a liberális pártnak markáns tagja és akit személyes barátság intim szálai fűztek a váratlanul elhunyt miniszterelnökhöz — mélyen megrendítette a halálhír. Midőn szobájában felkerestük a polgármestert, elgondolkodva, elmélyedve, fejét lehajtva ül székében, szeme könnybe volt lábadva.

Huszonöt éves barátság fűzött Bratianuhoz — mondotta kérdésünkre a polgármester. A miniszterelnök még az osztrák-magyar monarchia idejében élénken érdeklődött az erdélyi románság sorsa felől és erkölcsi és anyagi támogatásban részesítette megmozdulásainkat. Ő volt az, aki a memorandum-per elítélje érdekében interveniált Ferenc József császárnál Ischben. Az ő közbelépése nyomán mindannyiukat, akik el voltunk ítelve, egyévi rabság után szabadlábra helyeztek.

Tisza István gróffal, Magyarország volt miniszterelnökével élénk levelezést folytatott, akinél minduntalan interveniált az erdélyi románság sorsának megkönnyítéséért.

A magánélete? Csak annyit mondhatok, hogy a közvetlen érintkezésben rendkívül kedélyes, vidám, tréfás volt. Ilyenkor semmi sem volt benne abból a felsőbbrendű megközelíthetlenségből, amelynek a közletheben mutatkozott. Egyébként rendkívül józan, mérsékelt és a végletekig takarékos volt. Jellemző például, hogy az ebédőasztala üvegfedővel volt leborítva, hogy az abroszterítéssel járó kellemetlenségeket elkerüljék. Ebéd után egyszerűen letörölték az üvegfedőt. Sokat olvasott, különösen történelmi műveket és szenvedélyes régész volt. A kolozsvári városi tanács egyébként táviratilag fejezte ki részvétét a családnak a miniszterelnök elhunytától, akinek temetésén dr. Mihali polgármester és Jonescu tanácsos fogják Kolozsvárt képviselni.

A nemzeti parasztpárt felkészül az eseményekre

A nemzeti parasztpárt kolozsvári végrehajtóbizottsága a miniszterelnök halálának hírére gyűlésre ült össze, hogy megvitassa az adott helyzetet. A gyűlés szónokai Hatiegan és Ghiulea professzorok és Poruțiu Valentin szenátor kifejtették, hogy a helyzet megoldásának kulcsa egyedül Maniu Gyula kezében van. A nemzeti parasztpárt erdélyi szervezetei csaknem kivétel nélkül táviratot küldtek Bukarestbe, amelyekben Maniu Gyulának miniszterelnökké való dezignálását követelték.

Hir szerint Maniu Gyula megjelent a régenstanács előtt és kijelentette, hogy pártja egyedül vállalja a kormányzással járó felelősséget.

A régenstanács nem fogadta el a kormány lemondását

Reggel háromnegyedétkor hunyta le szemét örökre Bratianu Jonel, de már az éjszaka nyilvánvaló volt, hogy a katasztrófa elkerülhetetlen. A miniszterelnök lakásán tartózkodtak a kormány összes tagjai, kivéve Titulescut, aki szintén ágybanfekvő beteg. Amikor az orvosok jelentették, hogy a halál győzedelmeskedett Románia legnagyobb államférfiának élete felett, a kormány tagjai belügyminiszteri palotába hajtottak és ott megtartották az első minisztertanácsot. Elhatározták, hogy személyenként benyújtják lemondásukat a régenstanácsnak.

7 óra 50 perckor megállott az autók sora a királyi palota előtt és a régenstanács kihallgatáson fogadta a minisztereket. Miklós herceg a régenstanács nevében kijelentette, hogy a lemondásokat nem fogadja el, azonban megbizta Bratianu Vintilát a kormányelnökséggel.

Ezután a miniszterek szokás szerint letették az esküt.

A patriarcha beszéde az új kormányhoz

Az új kormány eskütételénél Miron Christea patriarcha a következő szavakat intézte a kabinet tagjaihoz:

— A szerencsétlenség után, amely az országot a legnagyobb király elvesztésével sújtotta, az Isten újabb nagy csapást mért ránk, elvéve közülünk Románia jelenkori politikai életének egyik legnagyobb alakját. A pártatlan történelem Bratianu Jonel nagy alakja mellé fogja helyezni fiát, aki a nemzet egységesítő munkáját vezette. Kérem az Uristent, hogy ezekben az ünnepi percekben árássa a bölcsesség és megértés szellemét hazánk összes vezetőire, hogy egyesült erőnkkel betölthessük legalább részben azt az ürt, amelyet I. C. Bratianu halála keltett.

Az új kormány első minisztertanácsa

Az új kormány ma délelőtt megtartotta az első minisztertanácsot a belügyminisztériumban és elhatározta, hogy a kamara és a szenátus ma délután 2 órakor összejön, az elnökök elparentálják az elhunytat, mire a gyűlést a gyász jelöl berekesztik és a jövő hétfőre fogják újból összehívni. A minisztertanács ezután proklamációt szövegezett az országhoz, amely így szól:

— Románok! — így kezdődik a kiáltvány — katasztrófális határu gyilkos betegség hirtelen kioltotta Ion I. C. Bratianu életét. Az ország egy olyan férfit veszített el ma, aki négy évtizeden keresztül egész életét és munkásságát a dinasztia és a román állam megerősítésére fordította. Határtalan

munkaerővel és okossággal intézte az ország sorsát, leghívebb szolgája volt a néhai királyoknak, Károlynak és Ferdinándnak, legerősebb támasza a trónnak. Élete örök időkre legragyogóbb eseménye a román nemzet történelmének. Az ő politikai tehetsége alkotta meg a román nemzet egységét, ugyancsak az ő kormányzásához fűződnek új Románia összes nevezetesebb eseményei. Ő alkotta meg az alkotmánytörvényt, az agrárreformot és szervezte meg az országot úgy, hogy a konszolidáció útjára léphetett. Óriási munkaképességgel, alkotó energiával végezte hivatalát és tette nevét örökké halhatatlanná. Eltávozásra mély fájdalomt kelt az egész román nemzet szívében. A megnagyobbodott Románia egyik szelétől a másikig gyászolni fogja legnagyobb fiát. Koporsója körül fogadjuk meg mindannyian a hazának hű fiait, hogy emlékéit megőrizzük és tovább folytassuk azt a munkát, amelyet ő kezdett és amelyet a hazaszeretet diktál.

A kiáltványt Bratianu Vintila, mint miniszterelnök és pénzügyminiszter írta alá és jegyezték a kormány összes tagjai.

Nemzeti gyászt rendeltek el vasárnapra

Ma az összes iskolák és hatóságok a gyász jelöl zárva vannak. Holnap reggel az elhunyt miniszterelnököt felravatolozzák az Atheneumban, ahol vasárnapig marad. Vasárnap reggel 9 órakor kezdődik a gyászszertartás, azután a holttestet elszállítják Floricába, ahol délután a családi sírboltba helyezik örök nyugalomra. Vasárnap az egész országban gyászistentiszteletek lesznek.

Bratianu Jonel vasárnap délután 4 órakor temetik el Floricán a családi kriptában. Rendeletet adtak ki, hogy a gyász jelöl ma az összes állami hivatalok szüntessék be a munkát. A temetés napja, vasárnap, a nemzeti gyász napja lesz. Elrendelték, hogy ezen a napon az összes nyilvános helyek, kávéházak, mulatóhelyek, színházak és mozik zárva maradjanak. A zenélés tilos.

Csak ideiglenes jellegű az új kormány

A bukaresti lapok már a kora reggeli órákban rendkívüli kiadást adtak ki Bratianu haláláról. A délelőtt folyamán megjelent kiadások azt a hírt közlik, hogy Bratianu Vintila kormánya ideiglenes és csak addig marad uralmon, amíg a gyász eseményei elmúlnak.

**Butor-
árleszállításra**
határoztuk el magunkat, hogy üzemünk munkáit foglalkoztathassuk, ha tehát **olcsó és jó butort**
Bösendorfer, Stingl, Wirt, Productivgenossenschaft
és Hoffmann zongorát
akar vásárolni, ne sajnálja az utat **Marosvásárhelyre** és tekintse meg **Szekely és Rétí**
butorgyár rt.
hatalmas raktárait. Hitelképes egyéneknek kedvező fizetési feltételek.

Schnirer - Taschenbuch
der Therapie 1928.
1200. Utánvétellel küldi LEPAGE Kvár.
Kérjen orvosi jegyzéket.

november 25

kedés

da,
zilia,
lelé

„Saturnia“
ros-hajókkal.

merikába csak
z uti költség
lár, vizum is
ből Dél-Ame-
s beleértve.

Közben csak
és prospek-

uresti, Calea
vitei No 181
esvár Uri-ut,

ács tagjai is,
a miniszter-
bdjenek. Maniu
öke telefonon
gléte iránt és
jó kívánságait.

olósó kívánsága

mos teát adtak
és egyre nehe-
érkezett meg
erghé Bratianu
rvezet elnöke,
os ágya mellé.
rosszabbodott.
gok folyton a
aki két órákor,
ra láthatta, el-
re visszanyerte
gy a vég kö-
ndött, irásban
lehető legeggy-
en pompa, ko-
állt az agónia,
megtört szer-
eltetni tudott,
t óra negyven
halál beálltát.

sa

ték a későbbi
a szenvedélye-
öt.

éves korában
esz miniszter
foglajja el és
zes következő
zó tárcák élén.
ügyi, külügyi,
gyminiszter. A
rint a belügyi
és a miniszter-
s, aki tevékeny-
és megfontolt-
omán politikai
nak tekintette.

elnöki székben
a lemond a mi-
27-én Károly
eg a kormány
miniszterelnöke
van az 1912.
midőn a román
Dobrudzsát. A
Bratianu Jonel
élére. Károly
gróf Czernin, a
követe előtt,
ségét, néhány
Petre Carp a
vátkozást sür-
mény hatalmas
olt.

a háboru napjai
szén meghalt,
és ettől az
áláig Bratianu
yeit, 1916. évi
eseményeinek
egességét ígért,

A nemzeti parasztpárt felhivatalosának rendkívüli kiadása leszögezi, hogy a szomorú esemény semmiképpen sem befolyásolja a párt eddigi magatartását. Általánosságban azt hiszik, hogy Bratianu halála fordulatot jelent a román pártok egymás közötti viszonyában. Valószínűnek tartják, hogy a liberális párt újabb kollaborációs javaslatot tesz az ellenzéknek olyan alapon, amelyet az utóbbi elfogadhat.

Az új miniszterelnök lakásán kereste fel Maniu Gyulát

A nemzeti parasztpárt nem fogadja el a nemzeti kormány eszméjét és csak egyedül hajlandó kormányozni

Bucuresti-Bukarest, november 24. Ma délelőtt tizenkét órakor felnyitották Bratianu Jonel végrendeletét, amely kizárólag családi diszpozíciókat tartalmaz. Vagyonának hasznos-élvezete özvegyére marad.

Ma délelőtt Saveanu, a kamara elnöke meglátogatta Maniu Gyulát. A pártok vezetőemberei között megbeszélések folytak a helyzetről. Valószínűnek tartják, hogy a kamara mai ülésén a kormány képviselője appellálni fog az összes pártokhoz a megegyezés és egyetértés érdekében.

A „Lupta” és „Adeverul” azt írják, hogy a kormány hajlandó széleskörű engedményekre nemzeti kormány megvalósítása érdekében vagy legalább is a nemzeti parasztpárt és a liberális párt közeledésének megkönnyítésére.

A „Lupta” közli, hogy Maniu a régensi audiencia után a nemzeti parasztpárt klubjába ment, ahol kijelentette, hogy a jelenlegi kormány átmeneti. Audienciája alkalmával a régens tanácsnak kijelentette, hogy a nemzeti parasztpárt nem fogadja el a nemzeti kormány eszméjét a parlament feloszlatása és új választások megejtése nélkül. Maniu a Kamara ülésén felszólal és részvétét fejezi ki a liberális pártnak.

A „Lupta” jelentése szerint Maniu Gyula

A parlament két házának gyászülése

A kamara ma délutáni gyászülését zsufolt tribünök előtt nyitotta meg Saveanu elnök. Megjelentek a politikai és társadalmi élet kiválóságai és nem egy résztvevő szemében könnyek csillogtak. Az egész Ház elfogódottan, álva hallgatja végig a kormány és az ellenzék képviselőinek részvétbeszédeit.

Duca belügyminiszter az ülés megnyitása után felolvassa a régens tanácsnak az új kormány kinevezésére vonatkozó dekrétumát.

Saveanu elnök megindultan jelenti be a képviselőháznak Bratianu Jonel halálát. Dicsőítő szavakban emlékszik meg a nagy elhunytól és rámutat azokra az érdemekre, amelyeket Bratianu Jonel Románia etnikai határainak megteremtésében és a nagy reformok megvalósításában szerzett. Emelkedett lelkű, igaz hazafi volt.

Duca belügyminiszter azzal kezdi beszédét, hogy neki jutott a szomorú feladat, hogy Bratianu Jonelt 20 évi szeretetben és barátságban eltöltött együttműködés után most elparentálja. Az elhunyt jellemét méltatja, kiemeli becsületességét és forró hazaszeretetét, amely legfőbb céljával tüzte ki Románia történelmi határainak visszaszerzését, még abban az időben, amikor Horia fatemplomat Albacból Floricába vitette, az akkori szabad Romániába. Kijelenti, hogy

a nemzet összes erőinek együttműködése kell ahhoz, hogy folytassák a konszolidációnak Bratianu által megkezdett művét a mai súlyos órákban.

Lupu dr. a volt miniszterelnök munkatársai és a parasztpárt nevében emlékezik meg a miniszterelnökről, akinek lelki és intellektuális kiválóságát méltatja. Elénk színekkel ecseteli az elhunyt markáns portréját.

A nemzeti parasztpárt nevében Maniu Gyula fejezi ki részvétét Bratianu elhunytáért. Rámutat az elhunyt nagy történelmi érdemeire. Öszinte részvétét fejezi ki úgy az elhunyt családjának, mint a liberális pártnak.

Haus Otto Róth a német párt nevében parentálja el Bratianut, kifejtve, hogy Románia megnagyobbítása körül milyen érdemei vannak

A lapok véleménye szerint a Bratianu Vintila-kormány csak ideiglenesnek tekinthető a liberális párt új vezérének megválasztásáig. A „Dimineata” azt hiszi, hogy Bratianu Vintila Ducát fogja a liberális párt vezérének ajánlani. Ugyancsak a „Dimineata” valószínűnek tartja, hogy a liberális párt kollaborációs ajánlatot tesz a nemzeti parasztpártnak.

ma lakásán fogadta a miniszterelnököt. Majd délután 6 órára újabb találkozást állapítottak meg.

Az ország részvéte

Az „Adeverul” szerint a nemzeti parasztpárt a kollaborációs javaslatokra azt a választ fogja adni, hogy a párt hajlandó egyedül vállalni a kormányzás felelősségét, nem hajlandó azonban résztvenni egy nemzeti kormányban.

A bukaresti tözsde Bratianu Jonel halála miatt ma zárva volt. Averscu részvétlátogatást tett Bratianu Vintilánál. A nemzeti parasztpárt részvétét Popovici Mihály fejezte ki a gyászoló család előtt.

Egész délelőtt valóságos zárandoklás volt az elhunyt miniszterelnök lakásán. A portánál kitett ivre a főváros összes társadalmi és politikai személyiségei bejegyezték nevüket.

Mária királyné udvarhölgyei kíséretében délután 1 órakor érkezett a gyászházhoz és részvétét fejezte ki a mélyen lesújtott családnak.

Minovici professzor bebalzsamozta a holttestet, majd elkészítették az elhunyt halotti maszkiáját.

Miután Titulescu beteg, esküjét írásban terjesztette a régens tanács elé.

és megállapítja, hogy a nagy halottal Románia történelmének dicsőséges korszaka zárul le.

Papacostea az averseánusok részvétét tolmácsolja és hangsúlyozza, hogy a nehéz idők a nemzet erőinek egyesítését sürgetik.

Bethlen György a magyar párt részéről kondoleál az elhunyt családjának és a liberális pártnak.

Dr. Fildermann az ország zsidóságának gyászát fejezi ki és rámutat arra, hogy Bratianu volt az, aki a zsidóknak 1919-ben és 1922-ben megadta sokáig fájdalmasan nélkülözött polgárjogaikat.

Leonte Moldoveanu a liberális párt gyászának és fájdalmának ad kifejezést és ő is az összes államférfiak együttműködésének szükségességét hangsúlyozza, hogy betölthető legyen az az űr, amelyet Bratianu halála okozott a román közéletben.

Saveanu elnök jelenti, hogy Bratianu holttestét az Atheneumban ravatalozták fel és temetése vasárnap megy végbe.

A gyász jeléül ezután az ülést felfüggesztik. A legközelebbi ülés időpontját később fogják megállapítani.

A szenátusban

A szenátus ülésén Titulescu kivételével a kormány valamennyi tagja megjelent, Nicolaescu elnök nyitotta meg az ülést és közölte a szenátussal, hogy megalakult az új kormány Bratianu Vintila elnöklete alatt. Közölte, hogy

az összes miniszterek megtartották tárcáikat.

Nicolaescu elnök mélyen megindulva ad kifejezést a nemzetet ért fájdalom fölött. A nemzet egyik legderekabb fiának elvesztésével. Nincs olyan hazafi, akinek hőbb kívánsága lett volna a haza és a nemzet megnagyobbítása és az, aki Romániát történelmi határai közé vezette.

Dr. Lupu, a parasztpárt nevében méltatja Bratianu Jonel érdemeit, rámutatva plasztikus életére és az ország nagy veszteségére.

Averscu a néppárt nevében fejezi ki fájdalmát Bratianu elvesztése fölött. Nem szabad

elfelejtenünk, — mondotta Averscu — hogy Bratianu Jonel mindenkiféle szeretete hazáját és hogy mindannyiunknak fájlalunk kell a haza e nagy fiának elvesztését.

Mironescu a nemzeti parasztpárt részvétét fejezi ki.

— A politikai ellenfelek — mondotta a nemzeti parasztpárt szóoka — a mély fájdalom érzelmeiben egyesülnek. Most, midőn a fájdalom mindannyiunkat lesújt, rá kell mutatnunk az elhunyt hatalmas egyéniségre, tevékenységére. Bratianu Jonel irányította az utóbbi idők legnagyobb politikai eseményeit és az elhunyt a román népnek mindig kimagasló személyisége marad.

Racovitza az Akadémia, Cisar püspök a római katolikus egyház részvétét tolmácsolja a szenátusnak.

Dr. Niemerover főrabbi

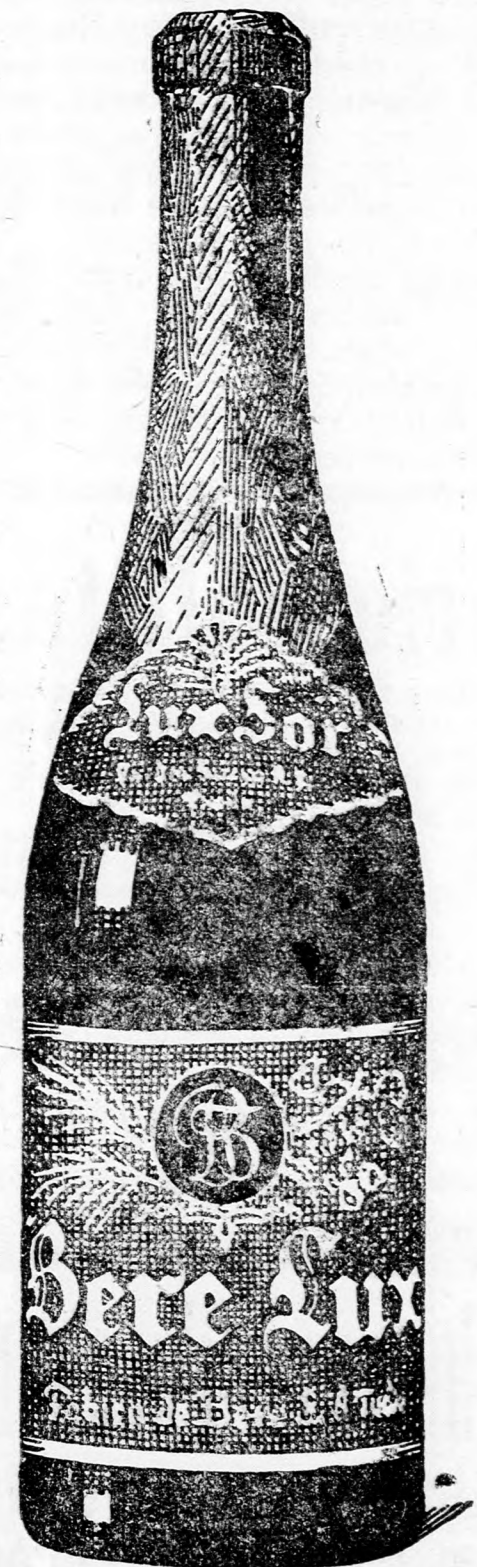
a zsidóság nevében parentálja el a miniszterelnököt és rámutat arra, hogy zseniálisának csillaga örökké fényleni fog az ország egén. Ez a fény a zsidók útját is bevilágítja, akiknek megadta állampolgári jogukat.

Gyárfás Elemér a magyar és német pártok nevében beszél. Kifejti, hogy a halál lesújtó pillanata elsimítja azokat a különbségeket, amelyek a politikai élet résztvevőit elválasztják egymástól.

Eli Bercovici a Zsidó Hitközségek Szövetségének nevében fejezi ki részvétét Bratianu Jonel elhunytáért. Kijelenti, hogy az ország zsidósága mélyen fájlalja Bratianu halálát.

Végül Orleanu tart megindult hangon beszédet, amelyben kiemeli az elhunyt hatalmas érdemeit és annak a reményének ad kifejezést, hogy a miniszterelnök sirja fölött el fognak csitulni a politikai élet felkorbácsolt szenvedélyei.

LUX SÖR
TURDA

A Háztulajdonosok Szövetségének újabb programpontjai

Irtta: Dr. Váradi Ödön, a Nagyváradi Háztulajdonosok Szövetségének társelnöke

— Első cikk —

Az adókönyvecskékről

A pár héttel ezelőtt tartott nagyfontosságú kolozsvári értekezleten az egész ország háztulajdonos-szövetségei egyes kérdésekben nagyjelentőségű határozatokat hoztak, amelyeket egységes erővel óhajtanak megvalósítani. Ezen célkitűzés első pontja gyanánt szerepel az **adókönyvecskéik országos bevezetése**. Ebben az ügyben a különböző érdekeltek részéről számos kezdeményezés történt. Tudomásom szerint a biharmegyei tanács, a különböző kereskedelmi és iparkamarák már kérik a kormányt, hogy ezen adókönyvecskéik országos bevezetése iránt intézkedni sziveskedjék.

Az adókönyv bevezetése nemcsak minden adózónak, hanem magának a kincstárnak is jelentős érdeke.

Ugyanis ezen adókönyv magában foglalná megfelelő rovatokban az adózótó egyénnek mindennemű adóját, tehát a házádot, a kereseti adót, a földadót, stb. Minthogy minden egyes fizetési tétel benne volna elkönnyelve, így feleslegessé válnának azok a különböző nyugták, amelyeket e különböző tételekről adni szoktak. Ezen egyenkénti nyugták megőrzése igen nehéz feladat és az adózók szempontjából nagyon nehéz az áttekinthetése, mert hiszen minden egyes alkalommal elő kell keresni azokat, összeadni azok végételét s minthogy nincs egy adókönyve az adózónak, amely az előírást is kitünteti, jelenleg az adófizető polgár nincs tisztában azzal, hogy mennyi a terhére előírt adó, arra mikor, mennyit törlesztett s így voltaképpen **mennyi a hátralék**. Ha egy áttekinthető adókönyv világosan feltüntetné az adó összegét, a hátralékot, úgy egy ilyen áttekinthető adókönyv maga után vonná azt, hogy az adózó tiszta képet nyervén a mindenkori hátralékról, **igyekezzen azt mielőbb kifizetni** és pontosabban, mint ahogy eddig történt. Különösen jelentős ez az adókönyv az ingatlanforgalom szempontjából, ahol a közterhek behajtásáról szóló törvény szerint minden ügyletnél ki kell mutatni, hogy milyen nemű adók terhelik az ingatlant. Tehát nemcsak a házádot, hanem a jövedelmi adó, globális adó stb.

Az ingatlanok adásvételénél tehát jelentékeny akadályt képez egy ilyen áttekinthető adókönyv hiánya.

A nagyváradi Háztulajdonosok Szövetsége, ha a kormány jóváhagyását megnyerné, készséggel vállalkoznék arra, hogy

a pénzügyminisztérium közegei által revideált ilyen adókönyvet saját költségén ki nyomtassa és azt minden tagja részére kiszolgáltassa.

Hasonlóképpen az összes háztulajdonos szövetségek kétségek volnának erre, úgy, hogy az állam díjmentesen juthatna az e célból szükséges adókönyvhöz, mert minden adófizető szívesen beszerezne egy ilyen 10—20 lejtbe kerülő füzetet.

Eszerint tehát csak az kellene, hogy a pénzügyminisztérium a Háztulajdonos Szövetségek egyértelmű kérésére utasítaná az ország minden egyes pénzügyigazgatóját és adóhivatalát, hogy az egyes eszközölt törlesztéseket vezesse be az adókönyvbe. A bevezetést, az adóelőírást a pénzügyi hatóságok könnyen eszközölhetnék, mert hiszen a pénzügyigazgatásnál vezetett adókönyvekben megvan az előírás a különböző process verbálokban, amelyeket az adófizetők, az egyes adónemekről készhez kapnak.

Annál is inkább szükséges volna egy ilyen adókönyv, mert a pénzügyigazgatóságok a tulajdonzott munka mellett az egyes tételeket az adókönyvekből **csak később tudják bekönnyvelni**, míg így legalább az adófizető kezében levő adókönyvből nyomban kitűnhetné, hogy mennyi adó van az ő terhére előírva és **mennyi adó rovatott le**. Eszerint

az adózó mindig tiszta képet látna a tartozásáról.

Ha valamelyik kis darab nyugta elvész, csak nagy utánjárás mellett lehet megtudni a befizetés megtörténtét, a befizetés időpontját. Az adókönyvecske bevezetésével feleslegessé válnék a sok különböző nyugta, az ahhoz szükséges nyomtatványok, ami munkaerőben és pénzben való takaré-

Kárlshádi porcellán

Ebédlőszerviz 960.—

Kávészerviz 360.—

Üvegszerviz 336.—

FISCHER üvegudvar, Cluj

koskodást is jelentene. A háztulajdonos-szövetségek kérelme tehát az államra csak előnyt jelent és így nagyon indokolt volna, ha ez adókönyvecskéket bevezetnék. A háztulajdonos-szövetségek erkölcsi kötelességüknek tartják, úgy az állam, mint az adófizető polgárok érdekében, hogy egységes állásfoga-

lással, tehát minden háztulajdonos képviselőiben kérjék ennek megvalósítását.

Reméljük, hogy a pénzügyminisztérium, amely e kérdés teljesítésével megtakarít egy csomó nyomtatványt, esetleg egy csomó munkaerőt is, ezen kérést **teljesíteni** fogja.

Támadás készül a leszerelési konferenciára Genfbe utazó orosz delegáció ellen

A szövetségtanács fel van készülve a delegáció megvédelmzésére

Genf, nov. 24. Nagy feltűnést keltett egy a svájci Szövetségstanácshoz érkezett beadvány, mely a leszerelési konferenciára érkező orosz delegáció ellen irányul. Tudvalevőleg Worovszky svájci orosz követ meggyilkolása és gyilkosának fölmentése után Oroszország nem akart több svájci területre lépni és csak a Szövetségstanács legutóbbi időben folytatott tárgyalásai vették el ennek a feszült helyzetnek az élét. Most ismét a fenyegetés, a merénylet szelleme kísért! A beadványt annak szerzője, Paul Robert freiburgi egyetemi tanár, nyílt levélben is közölte és a nyílt levél óriási feltűnést keltett. Paul Robert elnöke az „oroszsországi svájciakat védő bizottság“-nak, amely egyesület tagjai

olyan svájciak, akik a forradalom előtt Oroszországban laktak, de azután kiutasítottak onnan. Paul Robert tiltakozik az ellen, hogy az orosz delegáció tagjai, akik a leszerelési konferenciára jönnek Genfbe, beutazási engedélyt kapjanak. Ha ez mégis megtörténik, megterelő intézkedésekkel fenyegetőzik. Ennek hatása alatt a hatóságok az orosz delegáció Genfben tartózkodó bizalmi emberével tanácskozásokat folytattak, amelyen az orosz delegáció személyi biztonságára vonatkozó intézkedéseket beszéltek meg. A Szövetségstanács el van határozva, hogy az orosz delegációt minden esetleges támadás ellen megvédelmezi. Az orosz delegáció valószínűleg jövő hétfőn érkezik Genfbe.

Meglincseltek egy volt népbiztost

Varsó, november 24. Beloboradovot, volt szovjet-biztost, aki állítólag Jekaterinburgban a hajdani orosz cárt és családját kivégezte, tegnap az ugyancsak Jekaterinburgba összehívott népgyűlésen meglincseltek. Beloboradov az utóbbi időben az ugynevezett „Gup“ szervezetéhez tartozott, de titokban Trotkij mozgalomához csatlakozott. Trotkijék Beloboradovot Jekaterinburgba azért küldték, hogy ott meg-

alakítsa az ellenzéki pártszervezetet. A „Gup“ ügynökei nyomozást követtek, azzal a Stalintól eredő utasítással, hogy ha csak egy mód van rá, tegyék el láb alól Beloboradovot.

A szovjet-kormány ügynökei azon a népgyűlésen, amelyen Beloboradov szónoklatot mondott, véres verekedést provokáltak, mely alkalommal Beloboradovot véresre verték.

A budapesti műegyetem rektora a zsidóverő diákok helyett egy megverő zsidó diák és egy zsidó diáklány ellen indított fegyelmi eljárás

Állítólag helyreállított a rend az összes egyetemeken

(Budapest, november 24. Az Uj Kelet tudósítójától.) Ismeretes, hogy Klebelsberg kultuszminiszter utasította a műegyetem és a többi egyetemi rektorait, hogy az egyetemi rendezőbizottság ellen fegyelmi vizsgálatot indítsanak s a fegyelmi vizsgálat befejeztéig tiltsák ki az egyetemről azokat, akik a súlyos incidensek felidézésével tettelegesen gyanúsíthatók.

Mindenki azt várta volna, — s a dolgok logikája szerint egyedül csak ez lett volna érthető — hogy a műegyetem és a többi egyetemek rektorátusa a zsidóverésben résztvevő egyetemi hallgatókat zárja ki az egyetemről a fegyelmi vizsgálat befejeztéig.

Ezzel szemben az a csodálatos dolog történt, hogy a műegyetem rektora a fegyelmi vizsgálat befejeztéig két zsidó hallgatót tiltott ki az egyetemről, névszerint Flóhr Endre negyedéves zsidó hallgatót, akinek az a bűne, hogy a multheti zsidóverések alkalmával súlyosan sértő kitéjezéseket használt a „Hungária“ technikus-szövetség notórius, helyesebben e szövetség verekedő tagjai ellen. A második kiutasított egyén: Wolff Johanna harmadéves zsidó építészmérnök-hallgató, aki ellen az a vád, hogy csak azért járt az előadásokra, hogy a „besugó“ szerepét játszassa. (Arra vagyunk kíváncsiak,

hogy Wolff Johanna vajjon a zsidó hallgatókat sugta-e be a fajvédőknek, vagy pedig a zsidó hallgatókat értesítette-e kellő időben arról, hogy a lelkes fajvédők be akarják verni a koponyájukat? Ez mindenesetre tisztázásra szorulna.)

Hogy a műegyetem rektorának eljárása bizonyos objektív színezetet nyerhessen, a tudományegyetem rektora egy keresztény hallgató ellen is hozott kitiltó végzést, névszerint Pável Sándor harmadéves orvostanhallgató ellen, akiről „felmerült“ az a gyanu, hogy résztvevett a verekedésekben.

Legújabb budapesti jelentések szerint a reggeli sajtó képviselői előtt Gömbös Gyula fajvédő-vezér kijelentette, hogy tegnap a képviselőházban a kultuszminiszter több ellenzéki képviselőt arra kért, hogy intervenáljanak az ifjuságnál az egyetemi béke helyreállítása érdekében. Gömbös Gyula erre érintkezésbe lépett az egyetemi szövetségek vezetőivel, akik közölték, hogy már előzőleg elhatározták a további tüntetések abbahagyását.

Utolsó jelentések szerint a budapesti egyetemeken teljesen helyreállított a rend, az előadások mindenütt folynak a zsidó hallgatók részvételével. Pécsen is megszűnt a diáksztrájk.

A
NÖVÉNYKIVONATOKBÓL ÉS
MENTHOL-
BÓL KÉSZÜLT ALKOHOLTARTALMU
BEDORZSOLO
SZER

BIZTOS HATASU

MINDENNEMU HULESBOL EREDO BETEGSEG ESETEN:

SPANYOL-NATHA- FEJ- KAR-
LAB- IDEGFALDALOM- SZU-
RAS, KOSZVENY

Kapható minden drogeriában és gyógyszerkereskedésben.
NAGYBÁN:

ZAHARIA-CERNATESCU BUCURESTI
STR. POPA NAN No. 181

HIREK

Uj Kelet az egyetemes erdélyi és hánsági sajtóság napilapja.
Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Ernő
Főszerkesztő: Marton Ernő.
Az Uj Kelet cikkeinek utánnomását csak a fennsorolt megjelölésével engedjük meg.

A mai naptár

Péntek

Ros chodes
5688. Kiszláv 1.
1927. nov. 25.

— Csehszlovákia százmillió cseh koronát költ évente külföldi propagandára. Prágából jelentik: Benes külügyminiszter a parlament költségvetési bizottságában érdekes adatokat terjesztett be Csehszlovákia külföldi propagandájáról. Ez adatok szerint a prágai külügyminisztérium német félhivatalosának, a „Prager Presse“-nek közleményeit naponta legalább tizenöt világnyelvben sikerült regisztráltatni. A múlt év folyamán 124 idegen nyelvű könyv jelent meg a külügyminisztérium budgetjéből Csehszlovákia érdekében és hatvannégy propaganda-film és tizennégyezer 743 diapositívot küldtek külföldre a Csehszlovákiát szolgáló propaganda támogatására. Ez az óriási propaganda a bemutatott statisztikai adatok szerint 100 millió cseh koronánál többre kerül évente a csehszlovák államnak.

— Az E. I. T. felolvasóülése. Az Erdélyi Irodalmi Társaság folyó hó 26-án, szombaton délután félhat órai kezdettel tartja második felolvasóülését a református teológia disztermében. A felolvasóülés műsora a következő: Elnöki megnyitó, tartja dr. Boros György alelnök, költeményiből bemutat Reményik Sándor, Elbeszélés, felolvassa Gyallay Domokos, költeményiből előad Walter Gyula. Belépő díj nincs. Érdeklődőket szívesen látnak.

STANIOLLEPAGE

Plüsch kabátok gőzölése, szőrmebundák tisztítása legolcsóbb CZINK-nél, Cluj

Az angol felsőház leszavazta a konzervatív kormányt

Óriási vihar az alsóház tegnapi ülésén

London, november 24. Az alsóház tegnapi ülésén viharos jelenetek játszódtak le a szocialis biztosítás módosításáról szóló törvényjavaslat tárgyalásánál. Macton munkáspárti képviselőt, aki az elnökkel személyes elv vitát folytatott, kitiltották a ház üléseiről, ami a munkáspártban óriási visszatetszést váltott ki. Egyre-másra lármás jelenetek szakították meg a tárgyalás menetét, úgy, hogy az elnök kénytelen volt három munkáspárti képviselőt kizárni a parlamentből. Az elnök végül is nem tudott rendet teremteni és kénytelen volt másnak átadni az elnöklést. A konzervatív képviselők nagyrésze kivonult az ülésteremből s a munkáspárti képviselők egész hajnalig lármával zavarták az ülés menetét.

A felsőház tegnap esti ülésén a kormányt egy kisebb jelentőségű törvényjavaslat tárgyalásánál 13 szóval nyolc ellen leszavazták.

A sztrájkoló felsőiparisiskolai növendékek súlyos vádjai az iskola igazgatója ellen

(Cluj-Kolozsvár, november 24. Az Uj Kelet tudósítójától.) Lapunk tegnapi számában megírtuk, hogy a kolozsvári felsőiparisiskola növendékei sztrájkba léptek. Cikkünkben közöltük az iskola igazgatójának nyilatkozatát, aki a sztrájk minden ódiáját a diákokra hárítja.

A mai nap folyamán több sztrájkoló diák keresett fel bennünket szerkesztőségünkben s Mihalescu igazgató nyilatkozatával kapcsolatban a következők közlésére kértek:

— Mihalescu igazgató három végzett növendékről beszélt, akik bennünket a sztrájkra felbujtattak. Az igazgató állítását kénytelenek vagyunk megcáfolni s a sztrájkot illetően a következőket jelentjük ki:

— A felsőiparisiskola növendékei soha sem gondoltak volna sztrájkra az iskola szabályainak szigorja miatt. Erre a lépésre kizárólag az igazgató személye elleni kifogásaink késztettek, mivel lehetetlennek tartjuk oly ember vezetését alatt folytatni tanulmányainkat, akik általunk tökéletesen ismert viselt dolgáért nem respektálhatunk még mint embert sem.

A diákok ezután öt pontba foglalták azokat az adatokat, amelyek Mihalescu igazgató ellen szólnak.

1. Mihalescu igazgató különböző vétségek miatt számos büntetésben részesült s ezért a mérnöki karból kizárták. A „Patria“ című lap 1926-ban megjelent 282-ös, 1927-ben megjelent 3, 12, 18, 23 és 27-es számai részletesen foglalkoztak vissza-

éléseivel s ezért mi nem vagyunk hajlandók ilyen emberre bízni sorsunk s jövőnk kormányzását.

2. Az igazgató gyakran elfelejtkezik magáról s ilyenkor inzultálja és reprodukálhatatlan kifejezésekkel illeti a növendékeket. Ezért mi nem vagyunk hajlandók Mihalescu igazgató erkölcsi nevelésének alávetni magunkat.

3. Visszaéléseket követ el a tandíjjakkal kapcsolatban. Több tanulót rávett, hogy aláírásával ismerje el ösztöndíjának felvételét; ezzel szemben az ösztöndíjakat többen nem kapták meg az aláírók közül. Respektálhatjuk-e mi ezután Mihalescu igazgatót?

4. Botránnyokat idézett elő a nyílt uccán, amennyiben a járőreket szemelátára verekedéseket iszcenált az iskola pedellusával.

5. Mihalescu igazgatónak esetleg megvan a felkészültsége, de nincsen meg a szükséges képessége pedagógiai hivatását betölteni. Ezt a tény mint tanuló, sajnos, megállapíthatjuk.

A diákok ezután nyilatkozatukban kifejtik, hogy igazgatójuk inkompatibilitásának indokait csak kivonatolva tudták a fenti öt pontba foglalni, végül kijelentették, hogy semmi nem veheti rá a sztrájkolókat arra, hogy a sztrájkot addig megszüntessék, míg Mihalescu igazgató el nem távozik az iskola éléről.

— Házasság. Grünwald Eszter Tel-Aviv és Rosoff Aron Tel-Aviv október 21-én házasságot kötöttek. (Mindenkülön értesítés helyett.)

— Az Erdélyi Irodalmi Társaság felolvasó-ülése. Az Erdélyi Irodalmi Társaság folyó hó 26-án, szombaton délután félhat órai kezdettel a református teológia disztermében felolvasó-ülést tart. A műsor keretében dr. Boros György, Reményik Sándor, Gyallay Domokos és Walter Gyula szerepelnek. Belépődíj nincs.

KÖNYVVASZONLEPAGE

— Napo'eon. (Abel Gance film-történelmi jelentőségű művének sajtóbemutatója a Select-mozgóban.) A világtörténelem egyik legnagyobb epopeáját láttuk tegnap este meglevődni a Select mozgóban bemutatott Napoleon-film jeleneteiben. Az a csodálatos korszak, melyben a Napoleon-film eseményei leperregnek, minden képszerűség nélkül is kigyújtja bárki fantáziáját: elképzelhető tehát a hatás nagysága, amikor egy kivételes tehetségű rendező a mult hűséges rekonstrukciójával tárja elénk a megrázó történelmi dráma legnagyobb jeleneteit. Ebben a filmben tényleg a történelem fog kezét a költészettel és művészetrel. A francia forradalom legmegragadóbb képei, a Marseillaise frenetikus hatású dallamának születése, a gyermek-Napoleon életének megragadó képei, a fiatal tüzérkapitány tetterejének diadalmas sorsdöntője a touloni ütközetben: mindezek drámai és színes egymásutánban peregnék le szemünk előtt Abel Gance filmjén. A Napoleon-film első fejezete napoleoni teljességgel diadalmaskodott a közönség szívében, mely a legnagyobb elragadtatással fogadta a gyönyörű film bemutatóját, melyhez fogható a modern filmtechnika aligha alkotott ezideig.

Legjobban jár, ha

„WIMPASSING“

hócipőt vásárol

— A kolozsvári Studio vasárnap megtartja irodalmi vitáját. Két héttel ezelőtt a kolozsvári Studio irodalmi törvényszék alakjában vitaestélyt szeretett volna tartani. Ez akkor az engedély körül felmerült nehézségek miatt elmaradt. A Studio közben a szükséges engedélyt megkapta, s vasárnap november 27-én este félkilenc órakor a kereskedelmi és iparkamarában össze fog ülni az az irodalmi törvényszék, amely H. G. Wells, William Clisold világa című művét fogja a hallgatóság előtt széles skálában megismertetni. Kerek irodalmi előadások, továbbá sokszínű hozzászólások fogják az estét mozgalmassá tenni. A Studio vezetőségének az a célja, hogy a hallgatóságot a kritikai szemlélet realizálásába bevezesse, ami tekintve a vitában részt vevők már eddig feliratkozott intellektusait, valószínűleg sikerülni is fog. Belépti díj nincs.

Uj rendszer lesz a vasútnál a feladott áruk kezelésénél. Megírta az Uj Kelet, hogy a január elsején életbelépő új vasuti tarifával egyidejűleg a CFR az áruk bejelentéséről és berakodásáról, valamint a vagonok irányításáról a szabályzatot is módosítja. Az új rendelkezések szerint az állomásokon feladásra leraktározott áruk visszavétele esetén, ha az a bejelentéstől számított 30 napnál hamarabb történik, meg kell majd fizetni a visszavonási illeteket és a raktárdíjat. Harminc nap után csak a kezelési pótdíjakat kell megfizetni. A kaució mellett bejelentett áruknál, ha azokat 30 napnál hamarabb vonják vissza, a biztosíték odavész, viszont 30 nap után a kauciót minden levonás nélkül visszafizetik a feladónak.

— Megszűnik a vízumkényszer Anglia és Németország között. Londonból jelentik: Tegnap az alsóházban Baldwin külügyminiszter bejelentette, hogy már a legközelebbi időben Németország és Anglia között megszűnik a vízumkényszer.

K

Felel

A kormány ülés

(Bucuresti) Kelet tudósító meg működés tériumi tanács vamtarifa reviz lárait feszült egész közvélen felfüggesztette tagja, Cezar Genbe utazta ahonnan csak Távollétük a folyt a mun vamtarifa köv dolgozva:

Az állatok (1—22 tétel), á nyers és kikész serték (139—23 különböző más sonlatos produ

A növénye félék, főzélék. Az ezen tételé még döntés a telek ügyében, vavéleleg spe bizottság, ame minisztériumba közelebbi ülése

Csak tegn anyagok (504 külön albizotts

A kérdés n a reviziós bizo tempóját és sz telével a bizot

Iparpártol Julius Meintl 259. számú minisztertanácsi Julius Meintl-é kávépörkölő és ó szerek előállításá az iparpártolási

Szabaddá lek kivitelét. a március 8 án kiegészítése gy most újabb kö

Az esen volt tapasz Délfelé az

Egyesült Köz lezálogbank

Devizák

Zürich
Newyork
London
Páris
Milano
Prága
Budapest
Belgrád	..
Bukarest	..
Varsó
Bécs
Berlin

Száz lej árfol

Közgazdaság

Felerészben sem végezték el még a vámtarifa revízióját

A kormány racionálisabb vámvédelmet akar az ipar támogatására. Naponkénti ülés mellett is csak január végére fog munkájával elkészülni a revíziós bizottság

(Bucuresti-Bukarest, november 24. Az Uj Kelet tudósítójától.) Szeptember elején kezdte meg működését Jon Gheorghiu pénzügyminiszteriumi tanácsos irányítása mellett a behozatali vámtarifa revíziós bizottsága, amelynek munkálatait fészult figyelemmel kísérte az ország egész közvéleménye. Október 10-án a bizottság felfüggesztette működését, mert elnöke és egyik tagja, Cezar Popescu iparügyi vezérigazgató Genfben utaztak a nemzetközi vámkonferenciára, ahonnan csak november 18-án tértek vissza. Távollétük alatt különböző albizottságokban folyt a munka, melynek eredményeképpen a vámtarifa következő részei vannak teljesen átdolgozva:

A már módosított vámtételek

Az állatokra vonatkozó részben az élőállatok (1—22 tétel), állati eredetű élelmiszerek (23—74), nyers és kikészített bőrök (75—138), gyapjak és serték (139—224), természetes selyem (225—265), különböző más állati termékek és azokhoz hasonlatos produktumok (266—319).

A növényekre vonatkozó részben a gabonafélék, fűszerek, magvak és virágok (320—503). Az ezen tételek alá tartozó cikkek közül nincs még döntés a cukorra vonatkozó 486—492 tételek ügyében, amelyek tanulmányozására tudvalevőleg speciális albizottságot alkottak. A bizottság, amely az ipar- és kereskedelemügyi minisztériumban dolgozott, a vámbizottság legközelebbi üléséig elterjeszti jelentését.

Csak tegnap fejezték be a növényi textilanyagok (504—679) vámrevízióját, amelyet külön albizottság készített elő.

Amiről még nem döntöttek

A kérdés nagy fontosságára való tekintettel a revíziós bizottság most meggyorsítja a munka tempóját és szombat, valamint ünnepek kivételével a bizottság naponként tart üléseket.

Iparpártolási kedvezményt kapott a Julius Meinel-cég. A november 23-án megjelent 259. számú „Monitorul Oficial”-ban közzétett minisztertanácsi határozat értelmében az ismert Julius Meinel-cég által Bukarestben létesítendő kávépörkölő és daráló, valamint különböző élelmiszerek előállításával foglalkozó gyárüzem megkapta az iparpártolási törvényben előírt kedvezményeket.

Szabaddá tették az állati tömlők és belek kivételét. A február 18-án kelt 43404 és a március 8-án kiadott 52007 számú rendeletek kiegészítése gyanánt a pénzügyminisztérium most újabb körrendeletben közölte az összes

ennek ellenére alig valószínű, hogy a vámtarifa teljes átdolgozására 1928 január vége előtt befejeződjék. A bizottságnak ugyanis még a következő tarifarészeket kell átdolgoznia:

A faárúk (680—784), a papírárúk (785—862), a kaucsuk, celluloid és más növényi elasztikus cikkek (863—915).

Az ásványi anyagokra vonatkozó részben az ásványvizek, sók, füldek, kövek és kerámiai termékek (916—1068), ásványi fűtőanyagok (1069—1085), az aszfalt, ásványolajok, parafin és ozocerit (1086—1094), a fémek és fémipari cikkek (1095—1554), a fémekkel kapcsolatos különböző áruk (1555—1616).

Egyáltalán nem került még tanulmányozás alá a többféle anyagból készült áruk vámtarifája, mint például a vegyitermékek (1617—1789), a gyógyszerek és parfümök (1790—1846), valamint a festékek és lakkok (1847—1893) vámtételei.

A vámtarifának tehát jóval több, mint a fele nincs még átdolgozva.

Románia új vámpolitikája

Az új importtarifa által inaugurálásra kerülő vámpolitika elsősorban arra törekszik, hogy a jelenlegi vámtarifa megalkotásánál elkövetett hibákat helyrehozza. A belföldi ipar a jövőben is fog vámvédelemben részesülni, de racionálisabb mértékben, mint eddig és csak a nem parazita jellegű iparágak, amelyek megérdemlik az állami támogatást. Az új vámtarifa összeállításánál figyelembe veszik állítólag az általa érintett rétegek kívánásait is.

Tekintettel arra, hogy a vámtarifa revízióját január vége előtt aligha lehet befejezni az egész revíziót a pénzügyminiszternek is felül kell vizsgálni, mert csak úgy kerülhet a parlament elé, — nagyon valószínű, hogy az új vámtarifa csak 1928 április hó elsején fog életbelépni.

vámhivatalokkal, hogy az állati tömlők és belek kivitele bármilyen formában teljesen szabad. Ezen áruk után nem kell exportvámot fizetni, hanem csak az 1 százalékos forgalmi adót. Ha az export tengeri úton történik, a szállítmányok után külön félszázalékos illetéket is kell a forgalmi adón kívül fizetni.

Buzabehozatali tilalom és vasúti tarifamelés Lengyelországban. Varsói jelentés szerint a lengyel minisztertanács elhatározta egy rendelet kiadását, amely a buza és buza liszt Lengyelországba való behozatalát fogja tiltani. A lengyel kormány ezenkívül a vasúti

LEGÖLCSÖBB KARÁCSONYI ÉS ÚJÉVI AJÁNDÉK EGY JÓL-SIKERÜLT FÉNYKÉP ÉS EZÉRT KERESSE FEL MŰTERMŰN

„fotofilm” KET STR. REG. MARIA 6-8 CLUJ TELEFON: 8-26

fuvardijakat is lényegesen fel akarja emelni, hogy fedezni tudja a tervbe vett beruházások költségeit. A személytarifa január elsejétől 10—20 százalékkal, a teherárutárifa pedig április elsejétől lesznek drágábbak. A gyorsáruszállítmányok fuvardiját 50 százalékkal akarják felemelni.

Középeurópa terménytözsdei Bécsben újabb konferenciát tartanak. Középeurópa terménytözsdeinek képviselői holnap Bécsben újabb konferenciára ülnek össze, hogy az ugynevezett dunai gabonaegyezményt végleg tető alá hozzák.

Szőlőoltványok amerikai sima és gyökere vesszők legjobban és **garantált fajtisztán** kaphatók **Caspari Fr.-nél, Medgyesen, jud.** Tarnava-mare. Árjegyzék kívánatra

A világirodalom leghíresebb kalandor-regényei — a legszebb kiállításban

ROCAMBOLE

történetei PONSON-tól

Most jelentek meg:

- Hercegnő és cigány 170
- Artoff gróf tragédiája 170
- A vadember halála 170
- A büntetések büntetése 170

Minden egyes kötet 330—350 lapból áll

Kaphatók az Uj Kelet könyvosztályában

MARÓCZY GÉZA

A SAKK

Korunk egyik legnagyobb sakkzenijének alapvető műve, melyet a kezdő sakkjátékos épp olyan haszonnal forgathat, mint aki már előrehaladott a sakkjátékban. Ár 122 lej. Megrendelhető az Uj Keletkönyvosztályában

Gyümölcstát

Összel ültessen! Éghajlatunknak megfelelő gyümölcstát és szőlőoltványt legkiválóbb minőségben vásárolhat **TOTHFALUSI és TSAI** gyümölcstát iskolájában, Targu-Mures. Árjegyzék ingyen

JAKOBS vidám regénye:

NYOMON

Ár 25 L. Az Uj Kelet könyvosztályában

Prima tűzifát

legjutányosabban házhoz szállít **FISCHER** fatelep, Cluj, Str. G. Enescu 15. (Gyufagyár-u.) Telefon 1300

Tőzsde

Az események hatása alatt a piac egész nap ideges volt. Reggel erős kontremingangulat volt tapasztalható és az árfolyamok erősen megszilárdultak: 802-es fontkurzuson is volt üzlet. Délfelé az irányzat ellanyhult és estig a forgalom visszatért a normális mederbe.

Devizák	Kolozsvár	Zürich		Páris	Bukarest	Budapest	Bécs	Prága	New-york
		nyitás	zárlat						
Zürich	3150—3160	—	—	49050	3140	11016	13670	65087	1928 ³ / ₄
Newyork	162 ¹ / ₂ —1627 ⁵ / ₈	51847	51850	2543	162	57120	70910	3375	—
London	796—798	2528 ¹ / ₂	252862	12403	793	2785 ¹ / ₂	3457 ¹ / ₂	16457	487 ⁵ / ₈
Páris	645—650	2038 ¹ / ₂	2038 ¹ / ₂	—	638	2246 ¹ / ₄	2787 ¹ / ₂	13260	39325
Milano	890—895	2823	2823 ¹ / ₂	13850	884	3110	3860	18385	544 ³ / ₄
Prága	482—483	1536 ¹ / ₂	1537	—	481	169250	210120	—	296 ¹ / ₄
Budapest	2860—2865	9075	9075 ¹ / ₂	—	2850	—	12412	59087	—
Belgrád	—	913	913	—	—	1005 ¹ / ₂	12482	5942 ¹ / ₂	176 ¹ / ₄
Bukarest	—	321	320	1570	—	345	42925	2050	62 ¹ / ₂
Varsó	—	5815	5815	—	1840	6405	7949	37830	—
Bécs	2305—2310	7307 ¹ / ₂	7307 ¹ / ₂	—	2290	8052 ¹ / ₂	—	47587	—
Berlin	3895—3900	12381	12382	—	3890	13642	16934	805 ³ / ₄	—

Száz lej árfolyama: Zürich (utó) 315, Páris 1570, Budapest 345, Bécs 42925, Prága 2050.

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 5 lej, vastagabb betűvel 10 lej. Legkisebb apróhirdetés 50 lej. Álláskeresőknek 30% kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelzés levelet csak úgy továbbítunk ha portóbélyeg mellékelve van. Eljegyzési hírek díja 250 lej, előfizetőknek 150 lej.

Bányavárosban egy 27 év óta fennálló textil és Confeccióni üzlet nagy bevezetett vevőkörrel, a főutca legforgalmasabb helyén családi okok miatt eladó, esetleg társulás is lehetséges. Ajánlatokat „Szerencsefel” jelige alatt a kiadóhivatal továbbít

Barzel

fierarie
vasüzlet
Cluj-Kolozsvár
P. M. Viteaz 13.

Telefon
10-43

10.000 lejt fizetek annak ki nekem egy jól jövedelmező utazói vagy más állást szerez. Megkeresések „Rutinizott kereskedő” jeligére a kiadóba kéretnek.

Egy szép butorozott szoba a belvárosban kiadó. Cím a kiadóban.

Mindenféle Papír zacskó

legolcsóbban kapható Nádlernél, Cluj, Calea Dorobantilor 16. Ugyanott vidéki ügynök kerestetik.

Kiadó szoba-konyhás lakás a belváros közelében. Értekezhetni az Uj Kelet nyomdájában, Str. Baron L. Pop 10.

Ha Brassóban

jól akar étkezni, keresse fel az ujonnan megayilt „ארטה. כשר”

éttermemet.

Pártfogást kér
ROSENBAUM
Kórház-u. 18.

Perfekt gyorsírára rövid idő alatt megtanítom, a legújabb módszerrel. Cím a kiadóban.

Szörme mikádó L. 4000

Átmeneti kabátok Börkabátok

Neumann M. Cluj
férfi- és fiuruha-áruhaza
Főter 14.

Mégis csak legjobb a késnélküli

„IDEAL”

borotváló por,
mely az ország területén
higienia

szempontból a legjobban elismert borotváló szer, az arcot nem marja, kellemes hatást hagy utána. Ovakodjunk az árthatmas utánzatoktól. Csak az „IDEAL” felírású a valódi. Mindenütt kapható. Egyedüli készítője:

Reszling József fodrász

Cluj, Calea Reg. Ferdinand 30.

Finom borotváló szappan 10-es csomag 60 lejért kapható. Viszonteladóknek árkedvezmény

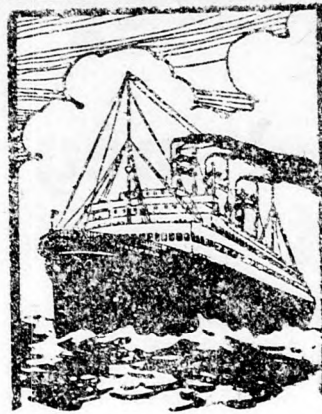
GÁRDONYI GÉZA

műveinek

gyűjteményes kiadása:

Boldog halál szekerén	204
Zeta	136
Mi erősebb a halálnál	204
Láthatatlan ember	240
Amiket az utleiró elhallgat	136
Bibi	204
Fűzfalevél (költemények)	120
December	120
Április	120

Kaphatók az Uj Kelet könyvostályában

Hamburg Amerika Linie

1928 évi luxus- és kényeztetési

programjai:

„Resolute” „Reliance”
„Oceana” „Orinoco”
pompás óceángőzöseivel

- A) HAPAG-világkört 1928 január 7-től május 26-ig. Díj: 2000 dollártól fölfelé.
- B) HAPAG-Földközítenger és Keleti utazás 1928. január 17—május 25-ig.
- C) 6 HAPAG-Eszaki sark—Island—Ejford és sarki utak, 1928 június 14-től augusztus 4-ig.
- D) HAPAG Skandinávia és Keleti-tengeri ut, 1928 augusztus 15-től 31-ig.
- E) 5 HAPAG-Nyugatindiai utazás 1927 december 17-től 1928 március 28-ig.

Utazási díjak 425 Mk-tól fölfelé.

A kényeztetések, valamint az egész világkörüli utazásokról készséggel ad felvilágosítást és prospectust a **Hamburg Amerika Linie S. A. R.**

Bucuresti, Calea Grivitei 183.
Timisoara, Str. Mercy 2.
Cluj, Calea Reg. Ferdinand 69.
Cernauti, Bul. Reg. Ferdinand 35.
Chisinau, Str. Alex cel bun 104.
Arad, Str. Eminescu 12.

A világirodalom

legértékesebb, legérdekfeszítőbb,
legélvezetesebb regényei 250—300
oldalon, szép kiállításban a

Mindnyájunk Könyvtárában

Brjuszov: A tüzes angyal	120
Aragon: Kaland az Óceán fenekén	120
Gobineau: A renaissance	136
Chatebriand: Napoleon élete	120
Molnár Ferenc: Az éhes város	120
E. T. A. Hoffmann: Éjféli mesék	136
Prevost: Őszi alkony	120
Boylesve: Cloque kisasszony	120

Megrendelhetők:
az UJ KELET könyvostályában, Cluj

KÖRÖS ANDOR

Forgószél

(Regény a világháború és a forradalmak idejéből.)

Ára 306 lej

Megrendelhető az Uj Kelet könyvostályában, Cluj

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank Rt.

Cluj, Piata Unirii 7. szám. — Fiókjai: Dés, Dicsőszentmárton, Gyulafehérvár és Marosvásárhelyen. Saját tőkái 77 millió lej. — Affiliált intézetei: Tordaanyos-Vármegyei Takarékpénztár r.-t. Tordán, Alsófehérvármegyei Gazdasági Bank és Takarékpénztár r.-t. Nagyenyed, Udvarhelymegyei Takarékpénztár r.-t. Székelyudvarhelyen és Sz.-Kereszturon, Szászregényvidéki Takarékpénztár és Hitel r.-t. Szászregényben és népbank r.-t. B.-hunyadon. Minden bankügyletet legelőnyösebben végez. Engedélyezett devizahely. Aruraktárai a vasut mellett.

borotva
borotvaszappan
borotvafelő szij
borotvaecset

„UNICUM” Kun, Cluj,

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

MAGYAR SZÍNHÁZ Heti műsor

Péntek: Csattan a csók. (3-adszor. Napi képlet 19. sz. A. Sorozatszám: 117.)

Szombat d. u. 3 1/2-kor: Falu rossza. (Ifjúsági előadás, nagyon olcsó helyárakkal, Szentgyörgyi István fellépésével. Bevezető előadást tart: dr. Csáry Bálint. Sorozat 118.)

Szombat 8 1/2-kor: Dohnányi Ernő, hangversenye. (Bach, Beethoven, Chopin, Brahms, Liszt, Dohnányi, Schubert művei: Mérsékelttel emelt helyárakkal Bérletszűnetben. Sorozatszám 119.)

Vasárnap 3-kor: Piroška és a farkas. vagy: A Villámkirály lánya. (Gyermek előadás olcsó helyárakkal. Sorozatszám: 120.)

Vasárnap 6-kor: Bizáncz. (Poór Lilivel, Tárayval Janovics Jenővel. Sorozatszám: 121.)

Vasárnap 8 3/4-kor: Csattan a csók. (Operette-ujdonság 4-edszer. Napi bérlet 18. szám, B. Sorozatszám: 122.)

Hétfő: Asszonykám. (Operette repriz, új betanulással és új szereposztással. Napibérlet 19 C. Sorozatszám: 123.)

A színházi iroda közleményei

Csattan a csók és a C) bérlők. Tegnap hatóságai intézkedés folytán a színház zárva volt a Csattan a csók előadása elmaradt. A színház igazgatósága ez uton közli, hogy a C) bérlőket a tegnap elmaradt előadásért a jövő hét műsorában fogja kárpótolni.

Csattan a csók ma is, vasárnap is. Ma este harmadszor kerül színre az évad legnagyobb-sikerű operette-ujdonsága, a Csattan a csók. Vasárnap este negyedszer adják ezt a ragyogóan ötletes, vidám új francia operettet.

Dohnányi-koncert. Dohnányi Ernőnek, a zongora jelenkori nagy titánjának jubileáris diszhangversenye szombaton este félnyolc órakor lesz a Magyar Színházban. Földszinti jegyek és páholyok még korlátolt számban kaphatók a pénztárnál, erkélyjegyek már elfogytak. Kolozsvár közönsége nagy előkészületeket tesz, hogy szombaton este méltán ünnepelje a mestert művészi pályafutásának 30-ik évfordulójának alkalmából. Szombaton este a Magyar Színház nézőterén lesz mindenki, aki Kolozsvárot szereti a zenét.

Asszonykám új betanulással. Hétfőn este új szereposztásban fog színre kerülni a tavalyi évad legnagyobb-sikerű ujdonsága, az Asszonykám.

Bizáncz. Vasárnap hat órakor Herczegh Ferenc Bizánczát adják elsőrangú szereposztásban, a főszerepben Poór Lilivel, Táray Ferenczel, Janovics Jenővel, Hoykó Ferenczel, Tóth Elekkel, Marsi Gizivel, Mihályfyval.

Gyermekelőadás. Vasárnap 3 órakor gyermek-előadás lesz a Magyar Színházban nagyon olcsó helyárakkal: Piroška és a farkas, vagy a Villámkirály lánya fog színre kerülni.

A szombatesti hölgy. A jövő hét szenzációja Verneuil új darabjának, a Szombatesti hölgynek (eredeti címe Madame Flute) bemutatása lesz. A Szombatesti hölgyet tudvalevőleg a budapesti Belvárosi Színházban adták óriási sikerrel 50-szer egymásután, Fedák Sárival a címszerepben. Nálunk az igazgató rendezésében már megkezdődtek a próbák a Szombatesti hölgyből.

Róth

cipésznel
Szép-u. 2. sz.
alatt készülnék
a legújabb
divatu
cipő-
különleges-
ségek

Szerkesztő
hivatal
Cluj-Kolozsvár
L. Pop (B
Tel
Szerk. és
9
Sz. N. Sz.
Egyes szám
már aron és
Bukarestbe

1927 nove
**Bra
get
a
Az elhun**

(Bucure
Kelet tudós
utolsó utján
niszterelnök
tetemét ne
ricai rezide
muzeái” a
maga után
az eddiginé
a hullámok
Bratianu J
küli ravatal
készül.

Tegnap
tagja érteke
elnök utolsó
résztvettek
közlekedésü
sovici belüg
nok, Bukare
államvasuti
kor az Au
tartottak az
ezután ágyt
Jon Bratian
résztül az A
porsó mögöt
mány tagjai
tikai barátai
Minden
végig haladt,
gyászmenetn
megváltoztat
nemcsak köz
is gyászlobog
halál hírenek
portokba ver
halálának kö

A kopor
ben ravatalo
gához hiven
formáját me
koporsót egy
helyezték el
val borítottá
szítik a rav
halál minden
pihenve az
az országnak
a termet me
a koporsó elő
meg. Magas
a diplomáciai
város minden
lői defilálnak
felváltva álln
tus liberális

A ma dél
állapította a
ges programj
moldvai metro
mellett. A ra
régénstanács,
ciai kar és a
foglalnak hely